

Finantsministeren (Strup): Jeg ønsker en Oplysning af den ærede Forslagsstiller (Berg), nemlig den, om der ved Understøttelse fortaas Gave eller Laan under forskjellig Form som Forskud paa Bevilling. Spørgsmaalet er ikke mig udbetalt som Finantsminister, da det gjælder en Udbetaling af Statskassen. Derjom der ved Understøttelse ogsaa fortaas en Understøttelse, der gives en Mand ved et Laan eller et Forskud, vil jeg uden at kjende iøvrigt Noget til, hvad der her har været saa vidtløftigt forhandlet: Krudtværkets Evne til at præstere, hvad Marinen maatte forlange eller ikke — saa vil jeg uden Hensyn dertil anse det for at være forvarligt at yde en saadan Hjælp, idet det selvfølgelig saa, naar bedre Oplysninger foreligge om Forholdene, vil staa den bevilgende Magt frit for enten at fastholde Tilbagebetalingen eller at eftergive Beløbet. Er det derimod at forstaa paa den Maade, at man nu ved Sagens 3die Behandling og uden Konference med Regjeringen vil foreslaa en Gave ydet til Manden, vil jeg meget bestemt fraraade det ærede Thing at stemme for denne Bevilling.

Suel: Saaledes som Sagen nu staa, have vi Medlemmer udenfor Udvalget en overmaade vanskelig Stilling, thi Sagen er efter min Mening ikke tilstrækkelig oplyst. Derjom den høitærede Confeilspræsident havde et Spørgsmaal at gjøre til den ærede Forslagsstiller, saa kunde jeg have mange Spørgsmaal at gjøre til ærede Medlemmer, som ere inde i denne Sag. Jeg skal imidlertid indskrænke mig til at forklare, hvorledes Sagen stiller sig for mig. Det er aabenbart, at der er nogen Tvivl tilstede om, hvorvidt det vil lykkes Fabrikant Drøhse at fortsætte sit Værk, naar han faar den her foreslaaede Understøttelse. Den ærede Forslagsstiller er aabenbart af den Mening, at det kan lykkes ham at føre Værket saa vidt, at man kan se, om der er Grund til senere at understøtte ham videre for at sætte ham istand til at fabrikere Krudt; derimod tror jeg, at den ærede Forsvarsminister var af en modsat Mening, idetmindste havde han den dybeste Mistillid til, at Værket overhovedet kunde komme frem ad denne Vej, her er foreslaaet. Det er mig derfor uforklarligt, at den høitærede Minister kan ville modtage en saadan Bevilling, thi den tilkjendegiver sig jo noksom tilstrækkelig at være, ikke en Gave, saaledes som den høitærede Finantsminister antydede, at den kunde være, men derimod et Forskud, der

er absolut betinget af, at det kan hjælpe ham til at fortsætte sit Værk. Altsaa, hvis den høitærede Forsvarsminister modtager denne Bevilling, vil han efter min Mening komme i en yderst vanskelig Stilling. Han skal nemlig staa til Ansvar for, at, hvis han udbetaler denne Understøttelse, bliver Værket istand til at fortsætte sin Drift ialtfald indtil næste Rigsdagsamling; det forekommer mig, at i modsat Fald kan Ministeren slet ikke modtage den. Ministeren sagde, at han vilde anvende den efter dette Things Anskuelse, og Things Anskuelse er aabenbart den, at det ikke vil give en Gave, som kan komme Kreditorerne til gode, men at det er tilbøieligt til at give en Understøttelse til Værkets Fortsættelse. De Ytringer, der kom fra det ærede Medlem fra Helsingør (Thomsen), bestyrkede mig noget i den Mening, at det vil kunne lykkes at fortsætte Værket, saaledes at vi kunne vedblive her i Landet at have to Krudtværker. Jeg er derfor tilbøielig til at stemme for Bevillingen; thi jeg lægger for mit Udbetalt den allerførste Vægt paa, at vi vedligeholde Konkurrencen med Hensyn til Bevillingen af Krudt, og jeg skal sige det ærede Thing hvorfor. Jeg har dertil to Grunde. Den høitærede Forsvarsminister mente, at det var ikke saa nødvendigt at have Konkurrence i Krudtfabrikationen, han mente, at man altid kan faae det fra Udlandet. Dertil maa jeg for det Første bemærke dette, at i det Toldlovsforslag, som er kommet til os fra Landstinget, er Krudt sat op, jeg tror med en Told af 50 Ore pr. Pund i Modsatning til tidligere 8 Ore. Det vil jo i høieste Grad vanskeliggøre Indførsel af Krudt. Men der er et andet Moment, som for mig er langt vigtigere. Vi bruge nemlig ikke alene Krudt i Fredstid her i Landet; det synes næsten, som om Forsvarsministeren mener, at Krudtforbruget skal være indskrænket til Fredstid, men naar vi faae Krig, kunne vi jo ikke faae Krudt indført her i Landet, og hvis saa Frederiksværk Krudtværk til den Tid sprang i Lufsten, stode vi uden Krudt i Krigen; naar saa endvidere Donse Krudtfabrik var nedlagt, vare vi aldeles affaarne fra at bruge de kostbare Kanoner, vi have anskaffet. Altsaa, det forekommer mig, at der er den allerførste Grund til at gjøre det Allerførste for at vedligeholde Donse Krudtværk. Jeg skal kun med det ærede Medlem fra Lolland (Clausen) beklage, at Beløbet ikke er sat høiere end her; thi de 5,000 Kr. betyde vistnok ikke Meget, hvor det gjælder om at sætte en saa kostbar Industri i værk.